

Nagy Endre elment.

*

Rezignáltan, csöndes szomorúsággal jelentjük, hogy Nagy Endre elment. A magyar kabaré megteremtője, úttörője és máig is egyetlen hivatott mestere, becsukta a boltot; a függöny legördült káprázó szemünk előtt és nem libben föl többé soha. A realis tény csak annyi, hogy bezártak egy kabarét, amely éveken keresztül kedvelt szórakozóhelye volt a közönségnek és amely kitűnően jövedelmezett a vállalkozónak. Ez önmagában véve nem olyan természetű esemény, amiről a meghatottság hangján kellene megemlékezni. Ám mi mégis bizonyos elfogódottsággal bucsuzunk Nagy Endrétől és az ő kis színházától, amely az egyetlen becsületes színházi vállalkozás volt Budapesten. Nagy Endre távozásával nem egy virágzó vállalkozás szűnik meg, hanem Nagy Endrével együtt eltűnik ebből a sivár, kietlen és korrump városból az egyetlen tisztességes és bátor fórum, ahol nem féltek soha megmondani az igazat, ahol a nagyuraknak is a szemükbe vágták a bűneiket, a gonoszságaikat. Finom és fölényes mosoly kíséretében komoly és lesújtó igazságok röpködtek a Nagy Endre színpadjáról és olyan kár, olyan lehangoló, hogy ez a csufoló, okos, kedves hang nem szólal meg többé.

*

Nem tehetünk róla, mindig nekrológ-hangba téved a szavunk. Olyan az érzésünk, mint amikor gyász éri az embert, elveszit valakit, aki kedves volt neki, aki közel állott hozzá. A Nagy Endre kis színháza közel állott a szívünkhöz, szeretettel, különös melegséggel gondoltunk rá mindig; oázis volt az ebben a körengetegenben, a panamáknak ebben a végtelen sivatagjában. Nagy Endre színpadján a progresszió bátor szava szólalt meg minden este, a radikalizmus üzent itt csatát a maradiságnak, az öreg konzervatív harcosoknak. Politikában, társadalmi, művészeti, irodalmi kérdésekben mindig a forradalmárok pártján volt, mindig együtt verekedett azokkal, akik soha el nem muló hittel és megölhetetlen fanatizmussal harcolnak egy új Magyarorszáért. A haladást szolgálta a Nagy Endre műintézete erőteljes, disztinált, finom és csillogó fegyverzettel. Üldözte a panamistákat, halálos gúnynyal, gyilkolta a tehetségteleneket és ujjongó örömmel ölelte magához a tisztességeseket és a tehetségeseket.

*

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

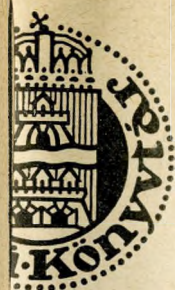
Hely

Nagy Endre

Idő

1913

Személy

Szerző

(g. f.)
Cím Nagy Endre elment.

Forrás:

Népszava

Bp.

1913

11/1

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz)

Minden ízében pesti és szellemében franciás könnyedsége mellett is tőzsgyökeresen magyar kabaré volt a Nagy Endré, a színházak nagy-képessége és erkölestelen tüzettségével nélkül. Szinte örökre oda látszott tartozni ehhez a fejlődő és küzködő városhoz, amelyet minden bünével és ostorozott, kigunyolt félszegségével együtt a rajongásig szeretett. Nagy Endre kedves grimászai és felsőséges fintorai élesen belevilágítottak Budapest lelkébe, ragyogó ötleteinek cikkázásánál tisztán meglátszott a magyar közélet minden fonáksága és a beteg magyar társadalom minden nyavalyája. Egyéniségének varázsa mindenkit megnyert és amikor már kimulatták magukat az emberek, akkor vették észre, hogy amit itt hallottak, az félig sem tréfa. A szellem sokszínű sugarai táncolták körül a hallgatókat, a színpadról gazdagon áradt a jókedv és a vidámság a nézőtér felé és a könnyed, graciózus elmésségek mélyéről mindig fölesillant a javítás, a tisztogatás és a fejlődés forró vágya. Egy kis darab Európa fészkelte be magát az Andrassy-úti izléses falak közé. Milyen szomorú, milyen veszteség, hogy most ezt a kis európai levegőt elzárják előlünk, akik amugy is olyan fájdalmasan kevés vonatkozásban vagyunk Európával.

*

Nekünk talán még nehezebb elbucsuzni Nagy Endrétől, mint bárki másnak. Nagy Endre okos szeme az együttérzés tüzében ragyogott

föl mindig, amikor a proletárok komor világa felé nézett. És Nagy Endre gyakran nézett a mi világunkba, nem titokban, félve, gyáván, mint ahogy szokták, hanem nyíltan, melege, szeretetet árasztó tekintettel. Nem csinált belőle titkot az ő finnyás uri közönsége előtt, hogy a munkásság nagy harcait a szolidaritás őszinte érzésével nézi és ahol lehetett, segített nekünk. Az ő délutáni munkás-előadásaira mindig hálával és szívesen fog visszaemlékezni a munkásság. Sok becses találkozásunk volt vele; akárhányszor történtek dolgok, amelyekről az egész országban csak mi mertünk írni és ő mert beszélni. Bizonyos fölbőszítő barbárságok csak a Népszava hasábjain és Nagy Endre színpadján nyertek megőrzést. És most legördül a függöny, becsukja a boltot, az egyetlen rokonszenves és becsületes színházi vállalkozó. A zseniális kabaréigazgató, aki írónak is értékes talentum, szombaton éjszaka bucsuzott és — közönség és az elárvult színészei részéről — olyan forró ünneplésben részesült, amilyen csak az igaz embereket illeti meg. Tisztelettel kell megállani ennél a bucsuzónál, amely minket bizony elfogódottá tesz, mert egy igaz, erős fegyvertársunk megy el. A magyar kultúra is révedezve és szomorkodva nézhet a távozás után. Nagy Endre neki is hűséges embere volt.

(g. f.)

***